

Atribuit a Francesc d'Aprile
 Marbre blanc. Alt relleu
 55 x 57 x 23 cm
 Segona mitat del segle XVI
 Procedència: Castell de Montesa
 Museu parroquial de Montesa

Obra restaurada per la Fundació de la C.V. La Llum de les Imatges.

BIBLIOGRAFIA:
 GÓMEZ-FERRER (1998), pp.
 126-127

Este fragment de marbre blanc que es conserva al Museu parroquial de Montesa prové del Castell i és part d'un relleu que representava Crist Baró de Dolors. Esta devoció, nascuda en el segle XIII i que a València ja estava molt arrelada en el XV, l'hem d'entendre dins de l'expansió que durant la Baixa Edat Mitjana tingueren els temes relacionats amb la passió de Crist amb la intenció de mostrar la seua faceta més humana. Presenta, en la iconografia més senzilla, Crist amb les nafres dins del sepulcre, generalment assegut, sostingut per un o dos àngels. La peça de Montesa mostra el sarcòfag, amb motlura i un querubí, i dos personatges de cintura cap avall que semblen Crist i un dels àngels que el sosté pels braços. Hi ha altres fragments xicotets de l'obra al mateix museu i el cap de Crist es conserva sencer en una col·lecció particular de Montesa.

Gómez-Ferrer posà el relleu en relació amb un document on Jeroni Pardo de la Casta, comanador major de Montesa, encarregà al gener de 1570 la construcció de la seua capella funerària sota l'advocació de sant Pere i sant Pau a l'escultor italià Francesco de Aprile. En el document es donen els detalls de com havien de ser la capella i el monument funerari, especialment l'estructura arquitectònica que envoltaria la sepultura, amb marbres de color blanc i negre, un arc, cornises, balustres, boles i les armes del comanador i de l'orde, i fins i tot hi consta que estaria situat a l'esquerra, enfront del retaule ja existent de sant Pere i sant Pau. El fet que en el contracte no es faça menció expressa d'un relleu amb Crist Patiens

i que, malauradament, en 1748 a causa del terratrèmol s'afonà tot, ens impediex saber amb certesa si el relleu formava part de la capella. A més, la informació que ens facilita Hipòlit Samper en 1669 en la seua *Montesa Ilustrada* (vol II, p. 418) tampoc ho aclariex. Només fa referència a la làpida amb inscripció que hi havia a la capella de sant Pere on es féu soterrar Jeroni Pardo de la Casta.

Francesco de Aprile, de la ciutat de Carona, al ducat de Milà, apareix en el document com a *marmorius sive lapicida* resident a València. Forma part d'una família d'escultors i comerciants del marbre, com la de Giovanni da Lugano, de qui va ser soci, i com altres genovesos que s'instal·laren en diverses ciutats com València, Alacant, Sevilla, etc., i formaren una mena de xarxa de tallers i magatzems familiars a través dels quals servien els encàrrecs. De fet, tingueren molt d'èxit entre l'aristocràcia valenciana del segle XVI i els encomanaren la construcció de nombrosos monuments funeraris. Seguint esta moda, no era la primera vegada que els mestres de Montesa manaven fer les seues sepultures a artistes italians. Així, temin el relleu de Francesc Llançol de Romaní, mestre de Montesa mort el 1544, i la làpida de Bernat Despuig, mort el 1536, que es conserven a l'església del convent de Montesa de València, popularment coneguda com el Temple.

L'estat de les peces és molt fragmentari per a poder atribuir amb seguretat esta obra a Aprile, però es tracta d'una peça de gran qual-

itat amb forta arrel italiana i no descartem, per tant, l'atribució. De totes maneres, potser en un futur apareixeran altres parts de l'obra que hui es consideren perdudes. Hem de recordar que el Castell de Montesa va ser espoliat

després del terratrèmol i encara queda una part per excavar.

BEATRIU NAVARRO I BUENAVENTURA